

Fig. 1. Parti af Dons-Søerne. Nørresø set fra Syd.

Forf. fot.

Dons-Søernes Fuglefauna.

Af SIG. SCHJØTZ-PEDERSEN.

I 1934 publicerede AXEL HOLM (1934, p. 27) en Artikel om Fuglelivet ved de til Hartheværket ved Kolding hørende Søer. Da saa godt som alle disse Søer dannedes ved Hartheværkets Oprettelse først i 20'erne, har deres Fuglefauna i de første Aartier en vis Interesse.

Foranlediget ved ovennævnte Artikel og paa Basis af egne Iagttagelser fra og med 1936 skal jeg med nedenstaaende Oversigt give et Billede af Dons-Søernes Fugleliv, dets senere Udvikling og nuværende Tilstand.

Krikand (*Anas crecca*). Almindelig i Træktiden.

Pibeand (*Anas penelops*). Ses i Smaaflokke i Træktiden, hyppigst om Efteraaret.

Graaand (*Anas platyrhyncha*). Almindelig Ynglefugl. Bestanden nogenlunde fast.

Skeand (*Spatula clypeata*). Træffes ikke mere som Ynglefugl. I Træktiden ses den nu og da i større ell. mindre Flokke,

t. Eks. 17. April 1941 en Flok paa ca. 30 Stk., overvejende ♀♀; 23. September 1942 en Flok paa ca. 85 Stk.

Gravand (*Tadorna tadorna*). I Foraaret 1942 opholdt et Par sig til Stadighed ved Søndersø, men forsvandt pludseligt først i Juni. Jeg har ikke tidligere iagttaget Arten ved Dons-Søerne.

Knopsvane (*Cygnus olor*). 4—5 Par yngler aarligt. De stammer fra forvildede Tamfugle.

Sangsvane (*Cygnus cygnus*). Sangsvanen er bleven en aarlig tilbagevendende Gæst; tidligt om Foraaret ses aarligt en Flok paa 30—40 Stk.

Troldand (*Aythya fuligula*). Almindelig i Træktiden.

Taffeland (*Aythya ferina*). I de senere Aar findes enkelte ynglende Par; i 1941 ikke med Sikkerhed konstateret som Ynglefugl. Ret almindelig i Træktiden.

Toppet Skallesluger (*Mergus serrator*). Nogle Stykker ses hvert Aar i Tiden Januar-April.

Stor Skallesluger (*Mergus merganser*). Viser sig i samme Tidsrum som foregaaende, dog i større Antal.

Toppet Lappedykker (*Podiceps cristatus*). 14 à 15 Par yngler aarligt.

Dværglappedykker (*Podiceps ruficollis*). Kun een Iagtagelse: Et Eksemplar den 20. September 1942.

Rødstrubet Lom (*Colymbus stellatus*). Et Eksemplar iagttaget i Foraaret 1936 og 1938.

Hejre (*Ardea cinerea*). Ses hyppigt Sommeren igennem. En Iagttagelse af et enkelt Eksemplar er dateret 29. Decbr. 1938.

Rørdrum (*Botaurus stellaris*). I 1939 blev et Eksemplar skudt ved Nørresø.

Rørhøne (*Gallinula chloropus*). Kun faa Par yngler aarligt.

Blishøne (*Fulica atra*). Almindelig Ynglefugl, men de sidste haarde Vintre har dog reduceret Bestanden betydeligt.

Vibe (*Vanellus vanellus*). Almindelig Ynglefugl.

Mudderklire (*Tringa hypoleucos*). Ses baade paa Foraars- og Efteraarstrækket, talrigst om Efteraaret.

Svaleklire (*Tringa ochropus*). Enkelte ses Foraar og Efteraar.

Rødben (*Tringa totanus*). I de senere Aar 2 à 3 ynglende Par. Ses iøvrigt jævnlige paa Gennemrejse.

Hvidklire (*Tringa nebularia*). Enkelte ses paa Efteraars-trækket.

Horsegøg (*Capella gallinago*). Almindelig i Træktiden. Enkelte ses Sommeren igennem; antagelig Ynglefugl.

Storspove (*Numenius arquata*). Ses baade Foraar og Efteraar, i størst Antal om Efteraaret.

Smaaspove (*Numenius phaeopus*). En Flok paa ca. 20 Stykker over Sønder sø 25. Juli 1939.

Hættemaage (*Larus ridibundus*). Paa „Polden“ og paa Hængedynderne i Nørresø ruger aarligt ca. 1000 Par.

Fjordterne (*Sterna hirundo*). I 1938 og 1939 ynglede et enkelt Par mellem Hættemaagerne paa „Polden“. Den er ikke siden eftersøgt som Rugefugl, men iagttages hvert Aar i Yngletiden og i Sensommeren.

Dværgterne (*Sterna albifrons*). I 1941 iagttaget følgende Gange: 11. Maj: 1 Eksemplar; 18. Maj: 2 Eksemplarer; 8. Juni: 1 Eksemplar; 1942: 14. Maj: 2 Eksemplarer.

Sortterne (*Chlidonias nigra*). Et enkelt Eksemplar iagttaget 11. Maj og 5. Juni 1941. I 1942: 15. August 2 Stykker og 18. August et Par med to flyvedygtige Unger. Arten ruger ikke ved Dons-Søerne.

Fiskeørn (*Pandion haliaëtus*). Et Eksemplar iagttaget ved Sønder sø d. 11. Maj og 18. Maj 1941. I 1942 fra sidst i August til først i Oktober opholdt 2 Fiskeørne sig næsten daglig ved Sønder sø.

Gøg (*Cuculus canorus*). Ses og høres almindeligt Sommeren igennem. I 1939 fandtes en Rørsangerrede med Gøgeæg, 1940 en Sivsangerrede med Gøgeæg, og 1942 en Sivsangerrede med 2 Gøgeæg, som desværre gik tabt.

Isfugl (*Alcedo ispida*). Har tidligere opholdt sig paa en bestemt Lokalitet ved Dybvadbro, men er ikke iagttaget det sidste Par Aar.

Rørsanger (*Acrocephalus scirpaceus*). I Rørene i Nordenden af Nørresø yngler aarligt 3 à 4 Par. Yderligere ruger 4—5 Par paa Resten af Terrænet.

Sivsanger (*Acrocephalus schoenobaenus*). Temmelig almindelig Ynglefugl.

Engpiber (*Anthus pratensis*). Nogle Par yngler aarligt; den ses ret talrig paa Foraars- og Efteraarstrækket.

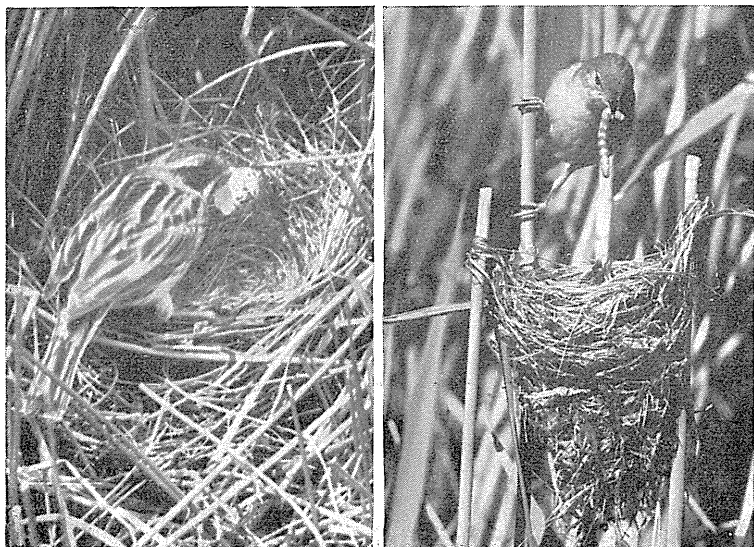

Fig. 2. Forf. fot.

Fig. 3. Forf. fot.

Fig. 2. Rørspurv (*Emberiza schoeniclus*) ♀ fjerner Æggeskal fra Reden.

Fig. 3. Rørsanger (*Acrocephalus scirpaceus*) fodrende Unger.

Hvid Vipstjert (*Motacilla alba*). Enkelte ses jævnligt Foraar og Sommer, om Efteraaret strejfende rundt i Smaaflokke. Redefund i 1940.

Gul Vipstjert (*Motacilla flava*). Ret almindelig Ynglefugl.

Rørspurv (*Emberiza schoeniclus*). Yngler i et Antal af en halv Snes Par.

Stær (*Sturnus vulgaris*). Om Efteraaret overnatter store Skarer i Rørene i Nørresø og Stallerupsø.

Sammenligner man HOLM's Liste fra 1934 med den af i Dag bemærkes som mere væsentlige Ændringer, at HOLM har Skeand som Ynglefugl og karakteriserer sine fire Lappedykkerarter som hyppige, mens min Liste kun har Skeanden som Trækgæst og har Lappedykkerne yderst fattigt repræsenteret. Sidste Kendsgerning skal sikkert sættes i Relation til det store Opbud af Lystfiskere, der Aaret rundt færdes ved Søerne. Bestanden af Vadefugle er ikke stor, men dette skyldes, at egentlige Kærengø kun forefindes i ganske forsvindende Udstrækning. Næsten overalt støder Agerjorden direkte til Søbredderne. Af samme Grund de faa Rørspurve.

De Forskydninger i Dons-Søernes Fuglefauna, der er foregaaet, siden HOLM's Artikel fremkom, kan ikke siges at være af gennemgribende Karakter; ydermere ligger de umiddelbart forud for og i Begyndelsen af min Jagttagelsesperiode, saaledes at jeg, ud fra mine Observationer gennem de senere Aar og af Forholdene i det store og hele, har Lov at slutte, at Søernes Fuglefauna nu saa nogenlunde er stabiliseret. Mindre væsentlige Svingninger i Bestanden vil jo nok finde Sted i Fremtiden, men disse vil sikkert blive af forbigaaende Karakter.

Litteratur.

HOLM, A. 1934: Et Fugleparadis skabt af et Højspændingsanlæg. — Dansk Ornith. For. Tidsskr. **28**, 1934.

Fire Redefund af Lille Dompap (*Pyrrhula pyrrhula minor* Br.) paa Vejleegnen.

Af HJALMAR ØSTERGAARD CHRISTENSEN.

I en mindre Skov paa Vejleegnen gjorde jeg i 1940—41 nedenstaaende Jagttagelser over ynglende Dompapper.

15. Maj 1940 hørte jeg ved en aaben Plads omgivet af Bakker, bevokset med Blandingsskov af Naale- og Løvtræer, enkelte Dompapfløjt. Ved Observation paa Stedet i nogen Tid saas Parret ($\text{♂} + \text{♀}$) komme flyvende — ♀ foran — over Pladsen til et 5 m højt, tæt Grantræ, som stod ud til Lysningen; ♀ fløj ind i Træet 1 m fra Toppen, mens ♂ satte sig i Træets Top. Efter 2 à 3 Minutters Forløb fløj Parret bort igen — stadig ♀ foran — i en anden Retning. Ved Eftersyn i Træet fandtes en halvt færdig Rede, som var anbragt 4 m oppe, tæt ind til Stammen og saaledes, at den var godt skjult mellem de tætte Grene.

Den følgende Dag var Parret igen beskæftiget med Redebygning, ♀ udførte tilsyneladende hele Arbejdet, mens ♂ fulgte hende uden at deltage deri.

20. Maj var der ingen Fugle at se ved Reden, der nu indeholdt 3 Æg. 25. Maj var der 5 Æg i Reden, paa hvilke ♀ rugede. Mens Reden blev undersøgt, sad Hunnen i Nærheden